

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1406/2016
13.07.2017. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Љубинка Крстић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1968/15 од 09.02.2016. године, у седници одржаној 13.07.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1968/15 од 09.02.2016. године и пресуда Основног суда у Параћину П1 183/14 од 03.02.2015. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П1 183/14 од 03.02.2015. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи као незаконито решење генералног директора туженог број ... од 27.06.2012. године, на основу кога је тужилци распоређеној на радном месту радник у производњи отказан уговор о раду из основа вишка запослених насталог из основа увођења код туженог организационих и економских промена, те битног смањења обима пословања, а радни однос јој је престао са 02.07.2012. године. Ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1968/15 од 09.02.2016. године, одбијена је жалба тужиле и првостепена пресуда потврђена.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужилца је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиље основана.

У овом поступку тужиља је тражила да се поништи решење о отказу уговора о раду бр. ... од 27.06.2012. године које је донето на основу члана 179. тачка 9. Закона о раду и у коме је наведено да се тужиљи, на пословима радник у производњи, отказује уговор о раду као вишку запослених.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев са образложењем да је тужиљи законито отказан уговор о раду на основу члана 179. тачка 9. Закона о раду у вези са члановима 92. и 93. Посебног колективног уговора за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су погрешно применили материјално право, због чега је непотпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбом члана 92. Посебног колективног уговора за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде („Службени гласник РС“ бр. 11/11, 14/11, 50/11), прописано је да се одређивање запослених за чијим је радом престала потреба врши применом следећих критеријума, по редоследу утврђеном овим колективним уговором: 1. основни критеријум: резултати рада запосленог; 2. допунски критеријум: социјално-економски положај запосленог (став 1); општим актом код послодавца, ближе се утврђују мерила за одређивање вишка запослених у складу са критеријумима из претходног става (став 2).

Одредбом члана 93. наведеног Посебног колективног уговора прописано је да се резултати рада утврђују на основу оствареног учинка према утврђеним нормативима и стандардима рада у периоду од шест месеци пре доношења програма, односно одлуке о решавању вишка запослених (став 1); ако код послодавца нису утврђени нормативи и стандарди, резултати рада утврђују се на основу оцене директора, односно лица овлашћеног од стране послодавца. Оцена се мора заснивати на елементима: квалитета и квантитета рада, ефикасности рада, самосталности у раду, односа према задацима и средствима рада, иновације и друго, а односи се на период од 6 месеци пре доношења програма, односно одлуке о решавању вишка запослених (став 2).

Према Правилнику о организацији и систематизацији послова туженог од 12.01.2012. године на пословима радник у производњи утврђено је 200 извршилаца, а изменама овог акта од 24.04.2012. године тај број је смањен на 150 (у

другостепеној пресуди је погрешно наведено да је по акту од 24.04.2012. године утврђено 200 извршилаца, а 150 по изменама акта од 27.07.2012. године). Тужени је 26.06.2012. године донео Одлуку о утврђивању вишка запослених у којој је наведено да је у радном односу укупно 198 запослених, од чега је осам вишак, а од тих осам, вишак је шест запослених на пословима радник у производњи, међу њима тужиља.

По оцени Врховног касационог суда, како је тужиља утврђена за вишак запослених због смањења броја извршилаца на пословима радник у производњи (поред још пет запослених на тим пословима), то је тужени био дужан да у поступку утврђивања вишка запослених, применом критеријума: резултати рада из члана 92. Посебног колективног уговора, на начин прописан чланом 93. истог општег акта, одреди запослене за чијим радом је престала потреба. Наиме, резултати рада као критеријум за утврђивање вишка запослених примењују се у ситуацији када је потребно од више извршилаца на једном радном месту одредити ко од њих представља вишак, зато што постоји конкуренција више запослених за једно радно место.

Према ставу нижестепених судова тужени је правилно применио одредбе члана 92. и 93. Посебног колективног уговора, а што је утврђено у судском поступку из исказа сведока ВВ, директора Производно-техничког сектора и ГГ, законског заступника туженог. На основу ових исказа нижестепени судови су закључили да је тужиља правилно одређена за вишак на основу резултата рада, јер је оцену о њеним резултатима рада ВВ усмено саопштила ГГ у јуну или јулу 2012. године, који је своје мишљење о резултатима рада тужиље „спојио“ са њеним, како је наведено на страни 14 првостепене пресуде, док је другостепени суд, такође, нашао за одлучујуће наводе ГГ да су „у питању биле нијансе и да је свакако од тужиље било бољих радника у погледу остваривања резултата рада, те да је неко морао бити проглашен технолошким вишком.“

Врховни касациони суд је нашао да је неприхватљив изложени закључак нижестепених судова о правилности примене критеријума резултати рада приликом одређивања тужиље за запосленог који је вишак. Наиме, у судском поступку у коме се испитује законитост решења о отказу уговора о раду због престанка потребе за радом запосленог, судови не утврђују резултате рада запосленог, већ испитују правилност примене критеријума резултати рада и с тим у вези правилност утврђених резултата рада у поступку код послодавца. У конкретном случају резултати рада као критеријум одређивања запослених који су вишак, подразумевали су оцену рада свих запослених на радном месту радник у производњи на коме је смањен број извршилаца, не само оних који су већ одређени за вишак, а нижестепени судови нису ни утврдили чињеницу колико је запослених код туженог стварно обављало послове радник у производњи у време доношења Одлуке о утврђивању вишка запослених (26.06.2012. године). Осим тога, нижестепени судови се нису изјаснили зашто није било места примени става 1. члана 93. Посебног колективног уговора и утврђивању резултата рада на основу радног учинка према утврђеним нормативима и стандардима рада у периоду од

шест месеци пре доношења одлуке о решавању вишка запослених, у ком делу су потпуно занемарили исказ сведока ДД (рочиште од 03.02.2015. године) која је шеф производње од краја 2008. године и непосредни руководиоца тужиље, а која је навела да сменовође уписују дневне учинке радника, да постоје дневници производње у које се уносе учинци радника и евентуални проблеми са радницима, да су послови за машинама и послови паковања нормирани и да је тужиља у већини случајева обављала послове који су нормирани. Такође, сведок ВВ (рочиште од 26.08.2013. године) је навела да је „тужиља радила на нормираним пословима и плаћана је по учинку.“ Стога није јасно зашто је за оцену резултата рада тужиље примењен став 2. члана 93. Посебног колективног уговора којим је прописано да ако код послодавца нису утврђени нормативи и стандарди, резултати рада утврђују се на основу оцене директора, односно лица овлашћеног од стране послодавца.

Због погрешног закључка нижестепених судова да наведене чињенице немају утицаја на оцену законитости спорног решења, оне нису расправљене, па су нижестепене пресуде укинуте на основу члана 416. став 2. ЗПП и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду изнето у овом решењу и донети нову, закониту одлуку о тужбеном захтеву.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић